

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

מ.

עין משפט
גד מצוה

גה א מ"י פ"י מהלכות
מעשה קרנות ה' ב
סמך עשין קדש קשה:
גה ב מ"י ט"ז הלכה א:
גה ג מ"י פ"ב מהלכות
שבתת עשור הלכה ז
סמך לאון פ"ט טו"ש"ע א"ח
סימן תרי"ב סעף ג:
סא ד מ"י פ"ב מהל'
מעשה קרנות ה'
יד סמך לאון של:
ה ה"י מ"ו מ"ל חמך
ומנה הלכה ו סמך
עשין מ טו"ש"ע א"ח סימן
תמך סעף ג:
גה ו טו"ש"ע א"ח סימן
קסב סעף ג:
גה ז מ"י פ"ג מהלכות
מנחות הלכה ז סמך
עשין נא טו"ש"ע שס
ס"ח:
גה ח מ"י פ"א הל'
ב סמך עשין טו טור
ש"ע ח"מ פ"י רע"ט ס"א:
סו ט מ"י פ"א מהלכות
יעום הלכה יג סמך
עשין נב ולחון קי טור
ש"ע א"ח"ע סימן קסב
סעף ג:

תורה אור השלם

1. וְאָבְלוּ אֶתְּךָ אֲשֶׁר
בְּפֶרֶךְ בָּהֶם לְמִלְאָל אֶת יָדְךָ
לְקַדֵּשׁ אֶתְּךָ וְךָ לֹא
יֵאבֵל בִּי קִדְשׁ הַבָּיִת
שְׂבוּחַת כַּט לֵב
2. כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא
לִשְׁמַחַת בְּעֵצֵי הַיָּהוּ
וּבְחִירָהּ מִמֶּנִּי:
וְיִקְרָא כֵּן כֵּן
3. לֹא תִאֲפָה חֲמִין
חֲלָקִים וְנִתְּחִי אֶתְּךָ מֵאֲשֵׁי
קִדְשׁ קְדוֹשִׁים הוּא
בְּחֻשְׁתָּא וְאֲבָשָׁה:
וְיִקְרָא י י
4. לֹא תֵאבֵל עֲלֵיךָ חֲמִין
שִׁבְעַת יָמִים תֵּאבֵל עֲלֵיךָ
מִצְוַת לָחֵם עֵינִי בִּי
חֲפִזוֹן יִצְאָת מֵאֲרֶץ
מִצְרָיִם לְשַׁעַן תּוֹבֵר אֶת
יָוִם אֲצִתָּךְ מֵאֲרֶץ מִצְרָיִם
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ:
דְּבָרִים טו ג
5. וְהָיָה הַבְּבוּר אֲשֶׁר
תִּכְבַּד קִדְשׁ עַל שֵׁם אֲחִיו
הַמּוֹת וְלֹא יִתְקַהּ שְׁמוֹ
מִשְׁרָאֵל: דְּבָרִים כה ו

מוסף רש"י

ואכלו אותם. מנולאים
מני, אשר כופר בהם.
תכבד כפרה גני אכילה,
למנוחה לחץ האכילה
תליה כפרה (פסחים טו).
האוכל אכילה גסה
ב"ה"ב"ג. שכלל לוי יום
הכפורים על האונם. שהיה
זכע מסעודה שהפסקה
וכל מה שאלו משתהיה
תקפה גסה היטה ואלו
לנהא (יומא ט). ואפילו
חלקם. שמיים לא
תאפה חמין. דרעשין
ליה הלו חלקם קדשה נמי
לפניו אלף תאפה (סוטה
טו). אב קודם. ליש
גו או כמו שמו, לכל
ירצאי יריבוי. דהיינו אחי
המת (שב"ס ב"ב טו).
אסמייה. לקוב בתימהא וז
מניסקמו (ב"מ כו).

רצה בהן אחר אוכלה. והא דרשין צ"צ דקדושין (דף נג.) לכל
זני אהרן מהיה אש כחמיו היינו של אותו משמר או של אותו
צית אז א"ר הכא מרצוי ילפינן דכהן המקריב רצין שיאכל ממנה
ולא כולה: **מאי** תרי גוויי איבא. ליתא למימר רצה לשם סעודה
אוכלה רצה לשם מנחה דלחין רצין
שימכוין לשם מנחה אלף שלא יהא
אוכלה אכילה גסה:

אכילה גסה ב"ה"ב פמור. ואל"ת
דלמר צפרק מני שאמר
הרביני מיר (מיר דף ג. טס) כי ישרים
דרכי ה' לדיקים ילכו צם ופושעים
יכשלו צם (הושע ד) משל לז' בני אדם
שזלו פסמיהן אחד אכלו לשם פסמו
ואחד אכלו אכילה גסה ומשמע המס
דמרויהו נפקי אלמנא הויה אכילה וי"ל
דמרי עניי אכילה גסה (ה"ט א):
מצות אמר רחמנא. פי' דקונט'
ואכלוה מנחת אלל המזבח
וגו' ובשמניי של מנולאים כתיב ואפילו
לשמואל דלמר בריש הקומץ רצה
(מנחות דף טו): דלל ילפינן דורות
משעה שמא הכא איכא שום יתור:
שנה בה קרא לעבב. הך דהכא
לא הוי כמו שנה עליו הכתוב
לעבד דעלמא דמהיכא מיתי לעבד
דלמנא למנחה הוה דלמר רחמנא דלא
ליעבד חלוט אלל לעבד כלומר דבעין
מנח מעלייתא ולא חלוטו:

ביון דהדר אפייה בתגור. או
באילפס לחס איקרי ואדם יוצא
זה ידי חובתו פסקא או דלמר צפ'
כל שעה (פסחים דף לו): לחס עווי פרט
לחלוט ואשעה אר"ת דהתם בלא הדר
אפייה בתגור ועוד אר"ת דהתם
בחלוט גדול דומיא דלשישה ולא חשיב
לחס עווי לפי שהוה גדול ולא משום
דחלוט א"ר התם צבלינתו קשה והכא
צבלינתו רכה כגון סופגנין או חלת
המשרת דמפרש התם דליינו חלוט
של צבלי צבלינתו דלא מתייב בחלה ולא
חשיב לחס אלל על ידי אפייה ולהכי
חשיב שפיר לחס עווי אע"ג דחלטייה
אזל צבלינתו עצה מיפסל לעשות דחשיב
לחס עשירות אפי' לא הדר אפייה וצפ'
כל שעה (שם ד"ה פרט) הארכתי:
אלל

כאחד מן האחים אינו אלא אחד מן האחים מיבעי ליה אלא אלא אלא
ואפסדה מיבום לקנסיה קמ"ל: אם יש שם אב: דאמר מר האב קודם לכל
יוצאי ירכו: הכונס את יבמתו וכו': מ"ט יקום על שם אחיו אמר רחמנא והרי
קם: ר' יהודה אומר וכו': אמר עולא הלכה כר' יהודה וכן א"ר יצחק נפחא
הלכה כר' יהודה ואמר עולא ואיתימא ר' יצחק נפחא מ"ט דר' יהודה דכתבי
והיה הבכור אשר תלד בכבוד מה בכור לו בחיי האב אף האי גמי אין לו
בחיי האב אי מה בכור נומל פי שנים לאחר מיתת האב אף האי נומל פי שנים
לאחר מיתת האב מידי יקום על שם אביו כתיב יקום על שם אחיו כתיב ולא
על שם אביו אימא היכא דליכא אב דלשקול נחלה תתקיים מצות יבום היכא
דאיכא אב [דלא] שקיל נחלה לא תתקיים מצות יבום מידי יבום נחלה
תלה רחמנא יבומי מיבומי ואי איכא נחלה שקולי ואי לא לא שקיל יתיב ר'
הנינא קרא קמיה דר' ינאי ויתיב וקאמר הלכה כר' יהודה א"ל פוק קרי קריין
לברא אין הלכה כר' יהודה תני תנא קמיה דרב נחמן אין הלכה כר' יהודה א"ל
אלא כמאן כרבנן פשימא ויחיד ורבים הלכה כרבים א"ל אסמייה א"ל לא את
הלכה אתנייד ומוקשה הוא דאקשי לך ואפכת ולמאי דאפכת שפיר אפכת:
מתני' החולץ ליבמתו הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו
הוא

שצמחה. קודם שהוקדשה מנחה זו היתה עליו צכלל היתר: **וגאפסה**.
כשהוקדשה וחזרה והותרה בהקטרת הקומץ: **יכול סחזור וכו'**.
כדמפרש: **צמחה** לרצה דאמר רבנן היא. ומנחה קתני ולא קתני
למנחה: ה"ק כו' **ואכלו אוסם**. את הקדשים אשר כופר בהם כי היכי

שבתחלה היתה עליו בכלל היתר נאסרה
וחזרה והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון
ת"ל מצות תאכל במקום קדוש מצוה
בשלמא לרבא דאמר הא מני רבנן היא הכא
הכי קאמר מצות תאכל במקום קדוש מצוה
שבתחלה היתה עליו בכלל היתר רצה
אוכלה רצה אינו אוכלה נאסרה חזרה
והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון רצה
אוכלה רצה אינו אוכלה רצה אינו אוכלה
והכתיב ויאכלו אותם אשר כופר בהם
מלמד שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין
אלא רצה הוא אוכלה רצה בהן אחר אוכלה
ת"ל מצות תאכל במקום קדוש מצוה אלא
לרב יצחק בר אבדימי דאמר אבא שאול היא
הכא מאי תרי גוויי איכא וכי תימא רצה
לתאבון אוכלה רצה אכילה גסה אוכלה
אכילה גסה מי שמה אכילה והאמר ר"ל
האוכל אכילה גסה ב"ה"ב פמור מלא
תעונה אלא רצה מצוה אוכלה רצה חמין
אוכלה והכתיב לא תאפה חמין חלקם
ואמר ריש לקיש דאפילו חלקם לא תאפה
חמין אלא רצה מצוה אוכלה רצה חלוט
אוכלה האי חלוט היכי דמי אי מצוה היא הא
מצוה היא ואי לא מצוה היא מצות אמר
רחמנא לא לעולם אימא לך מצוה היא ולהכי
תנא ביה קרא לעבב אלא חלוט מצוה היא
דקאמרינן למאי הלכתא לומר דשארם יוצא
כה ידי חובתו בפסח אע"פ דחלטייה מעיקרא
כיון דהדר אפייה בתגור לחס עווי קרינא ביה
ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח: **מתני'** החולץ
ליבמתו הרי הוא כאחד מן האחים לנחלה ואם
יש שם אב נכסים של אב והכונס את יבמתו
זכה בנכסים של אחיו ר' יהודה אומר בין כך
ובין כך אם יש שם אב נכסים של אב: **גמ'**
פשימא סד"א חליצה במקום יבום קיימא
ונשקול כולוה נכסי קמ"ל אי הכי הרי הוא

כאחד מן האחים אינו אלא אחד מן האחים מיבעי ליה אלא אלא אלא
ואפסדה מיבום לקנסיה קמ"ל: אם יש שם אב: דאמר מר האב קודם לכל
יוצאי ירכו: הכונס את יבמתו וכו': מ"ט יקום על שם אחיו אמר רחמנא והרי
קם: ר' יהודה אומר וכו': אמר עולא הלכה כר' יהודה וכן א"ר יצחק נפחא
הלכה כר' יהודה ואמר עולא ואיתימא ר' יצחק נפחא מ"ט דר' יהודה דכתבי
והיה הבכור אשר תלד בכבוד מה בכור לו בחיי האב אף האי גמי אין לו
בחיי האב אי מה בכור נומל פי שנים לאחר מיתת האב אף האי נומל פי שנים
לאחר מיתת האב מידי יקום על שם אביו כתיב יקום על שם אחיו כתיב ולא
על שם אביו אימא היכא דליכא אב דלשקול נחלה תתקיים מצות יבום היכא
דאיכא אב [דלא] שקיל נחלה לא תתקיים מצות יבום מידי יבום נחלה
תלה רחמנא יבומי מיבומי ואי איכא נחלה שקולי ואי לא לא שקיל יתיב ר'
הנינא קרא קמיה דר' ינאי ויתיב וקאמר הלכה כר' יהודה א"ל פוק קרי קריין
לברא אין הלכה כר' יהודה תני תנא קמיה דרב נחמן אין הלכה כר' יהודה א"ל
אלא כמאן כרבנן פשימא ויחיד ורבים הלכה כרבים א"ל אסמייה א"ל לא את
הלכה אתנייד ומוקשה הוא דאקשי לך ואפכת ולמאי דאפכת שפיר אפכת:
מתני' החולץ ליבמתו הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו
הוא

כאחד מן האחים אינו אלא אחד מן האחים מיבעי ליה אלא אלא אלא
ואפסדה מיבום לקנסיה קמ"ל: אם יש שם אב: דאמר מר האב קודם לכל
יוצאי ירכו: הכונס את יבמתו וכו': מ"ט יקום על שם אחיו אמר רחמנא והרי
קם: ר' יהודה אומר וכו': אמר עולא הלכה כר' יהודה וכן א"ר יצחק נפחא
הלכה כר' יהודה ואמר עולא ואיתימא ר' יצחק נפחא מ"ט דר' יהודה דכתבי
והיה הבכור אשר תלד בכבוד מה בכור לו בחיי האב אף האי גמי אין לו
בחיי האב אי מה בכור נומל פי שנים לאחר מיתת האב אף האי נומל פי שנים
לאחר מיתת האב מידי יקום על שם אביו כתיב יקום על שם אחיו כתיב ולא
על שם אביו אימא היכא דליכא אב דלשקול נחלה תתקיים מצות יבום היכא
דאיכא אב [דלא] שקיל נחלה לא תתקיים מצות יבום מידי יבום נחלה
תלה רחמנא יבומי מיבומי ואי איכא נחלה שקולי ואי לא לא שקיל יתיב ר'
הנינא קרא קמיה דר' ינאי ויתיב וקאמר הלכה כר' יהודה א"ל פוק קרי קריין
לברא אין הלכה כר' יהודה תני תנא קמיה דרב נחמן אין הלכה כר' יהודה א"ל
אלא כמאן כרבנן פשימא ויחיד ורבים הלכה כרבים א"ל אסמייה א"ל לא את
הלכה אתנייד ומוקשה הוא דאקשי לך ואפכת ולמאי דאפכת שפיר אפכת:
מתני' החולץ ליבמתו הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו
הוא

א) לקמן ג. פסחים נט;
יומא סח: ג) יומא פ:
ג) שבעות טו: סוטה טו.
ג) מנחות נה: ד) ג) מנחות
ט: ו"ט: ט) צ"ב קט"ה.
ו) ע"י לעיל ח: כ: כד:.
ז) נביחות ל: כמנחות טו.
ח) נביחות ט: ו"ט:
ט) ויקרא ג' ט: ג' י"ל הא
מנח: ט) ויקרא י'
ז) ו"ט: ט) ו"ט: ט) ו"ט: ט)
פסחים ק: ד"ה דלמא
ומוספות פ"ר כג. ד"ה פסח
ומוספות פ"ק קי. ד"ה
אכילה: ט) ו"ט: ט) ו"ט: ט)
מנחות נג. ד"ה מ"ל תהיה:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ו"ה לא וכו'
דכתיב בסדר שמעני
ואכלוה מנחת:

תוספות ישנים

א) ו"ל א) דמרי עניי הו
מחילה גסה אכל
כל זכרו והסית דעמו
מנולאי עוד בשאכל יתור
לא מקריא חזרה אכילה
אכילה גסה אכל היכא דלא
הסית דעמו חן אוכל הוא
יתור מנח שיהיה שבע
בכחות מקרי חזרה אכילה
אכילה גסה עוד י"ל דשאי
אכילה פסחים דלא מעבבא
דלא לא ממשעין מקרא
דלפי אוכל (שמות י ד) כי
אם חולה חקן (פסחים
סא). שאני רחוי כלל
למילה אכל אפילו אכילה
גסה גמורה מותרת דפסח
מיהא קעביד אכל ככל
מקום אכילה גסה לא משע
אכילה ואין חילוק באכילה
גסה: בציור אמרי רחמנא
פ"ה דכתיב ואכלוה מנחת.
ולא נהירא דהא בשמיט של
מנוולאים כתיב חזרה
משעב לא ללפינן אלל נהירא
מנחת אמר רחמנא דכתיב
ויקרא ו' א) לא תאפה חמין
חלקם א"ר משום דתני
ויקרא ז' ה) מנח מנח
זכה מנח דקאמר להכי
תנא ביה קרא לעבב וקשה
דלחן זה לעבב מנח שהרי
קרא אחרינא לא כתיב
למעוטי חלוט דהא אמרי'
לעולם מנח היא ולא חמין
כשום מקום לעבב אלל
כתיב מרי קרא דמשמע
שנה הכתוב לעבב וי"ל
לעבב לאו דוקא אלל ר"ל
לעבב שלא יפא חלוט אלל
זה אינו לעבב מנח כי לא
למנחה ולמאי דאפסדה
מיהא דודאי לעבב הכי
מקרא דמנחת תאכל דכתיב
כתיב קרא אחרינא למעוטי
חלוט דכתיב מנח מניה
דהכי אחת במנחות מניה
פ"י כל המנחות דג ע"א:
מרי יבום נחלה תלה
רחמנא ואלא דלמרינן דר'
ז) יבום נחלה מנה רחמנא
מייבס ארין אלל אלל אלל
נחלה משום הכי לא קפח
מנחת יבום:

א) נחלה דל"ל וי"ל דמרי
עניי אכילה גסה הו היכא
וכו'.